

ГВАРДІЙСЬКИЙ ордена ЧЕРВОНОЇ ЗІРКИ
ФАКУЛЬТЕТ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ імені ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Тема 12:

“Взвод в головній похідній заставі (ГПЗ), головному дозорі (ГД)”.

Заняття №1:

“Механізований взвод на марші і в похідній охороні ”

Навчальна та виховна мета

- довести до студентів умови здійснення маршу, райони та рубежі, що призначаються під час здійснення маршу, місце механізованого взводу під час здійснення маршу, маршові можливості взводу і завдання взводу на марші, місце, завдання та засоби посилення механізованого взводу у похідній охороні;
- вивчити порядок шикунання похідного порядку під час організації маршу та дій в похідній охороні, порядок і зміст роботи командира взводу з організації маршу та роботу командира механізованого взводу призначеного в похідну охорону;
- добиватися єдиного розуміння проблемних питань підготовки та здійснення маршу в сучасних умовах;
- виховувати у студентів ініціативу та самостійність під час виконання отриманих завдань, відповідальність за прийняте рішення, вчити самостійно працювати з рекомендованою літературою.

Література

- **Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. III. (Взвод, відділення, екіпаж танка): наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 29 грудня 2010 р. № 575. – К.: МОУ, 2010.**
- **Мотострелковий (танковий) взвод в бою / И.М. Андрусенко, Р. Г. Дуков, Ю.Р. Фомин; под. ред. С.И. Вариченко. – М.: Воениздат, 1989.**

Додаткова:

- **Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. II. (Батальйон, рота): наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 29 грудня 2010 р. № 574. – К.: МОУ, 2010.**
- **Тактика: підручник / В.В. Вишняков, Г.А. Дробаха, А.А. Каленський, Є.Б. Смірнов; Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”. – К., 2009.**
- **Тактика загальновійськових підрозділів: навчальний посібник / О.П. Романенко, В.І. Шарий, В.О. Варюхін та ін.; Мін-во оборони України; – К.: АЗСУ, 1998.**
- **Плутахін С.В., Подвязніков С.М. Робота командирів танкових підрозділів щодо організації бою в ланці батальйон, рота, взвод: навчальний посібник, частина II / С.В. Плутахін, С.М. Подвязніков. – Х.: НТУ “ХПІ”, 2006.**
- **Плутахін С.В. Танковий взвод у бою: підручник / С.В. Плутахін, П.Г. Ватащук, О.М.Бартош. – Х.: ХІТВ НТУ “ХПІ”, 2004.**

Навчальні питання

1. Марш. Умови здійснення маршу. Місце механізованого взводу під час здійснення маршу. Маршові можливості взводу. Похідний порядок взводу на марші.

2. Порядок і зміст роботи командира механізованого взводу з організації маршу.

3. Місце, завдання та засоби посилення механізованого взводу у похідній охороні.

4. Робота командира механізованого взводу призначеного в похідну охорону.

В умовах високо маневрених бойових дій значно виросла роль пересування військ, особливо здійснення **маршів**.

Пересування військ - переміщення військ з одного району в другий і може здійснюватись:

- ❑ пересування своїм ходом (**маршем**);
- ❑ перевезенням залізничним, повітряним, морським, річним транспортом;
- ❑ комбінованим (частина військ слідує своїм ходом (маршем), останні перевозяться різними видами транспорту).

Перше навчальне питання

Марш. Умови здійснення маршу.
Місце механізованого взводу під час здійснення маршу. Маршові можливості взводу. Похідний порядок взводу на марші.

У сучасних умовах **марш** став основним способом пересування і є складовою частиною високо маневрених бойових дій підрозділів.

Марш

Марш – організоване пересування підрозділів у колонах дорогами і колонними шляхами з метою виходу в призначений район або на вказане місце з метою виконання завдання.

Вступ в бій

Поза загрозою зіткнення з противником

Марш у всіх випадках відбувається потай, як правило, за напрямком руху до інших умов бою і відомо тільки командирам підрозділу і в день маршу.

до фронту

уздовж фронту

від фронту

в тил

- при організації наступу
- нарощування зусиль підрозділів 1-го ешелону
- при переході до оборони на напрямку прориву противника та при зміні підрозділів, які втратили свою боєздатність

- з метою переносу зусиль на новий напрямок

- при перегрупованні сил
- при виході з бою.

е, що при цьому забезпечується **йова готовність підрозділу, видкого розгортання та вступу**

Марш в передбаченні вступу в бій здійснюється – коли безпосередньо з маршу буде виконуватися бойове завдання.

Він як правило здійснюється:

- ❖ **в районі бойових дій;**
- ❖ **при висуванні з пункту постійної дислокації;**
- ❖ **при висуванні з району зосередження до державного кордону;**
- ❖ **при висуванні з складі 2-го ешелону або резерву для вступу в бій;**
- ❖ **на останньому добовому переході при здійсненні на великі відстані.**

Марш поза загрозою зіткнення з противником здійснюється звичайно в тилу своїх військ, при висуванні підрозділів із глибини розташування своїх військ в райони бойових дій.

Для захисту підрозділів від високоточної зброї противника маршрути руху вибираються **вздовж ліній електропередач, зв'язку, по просіках у лісі, по ущелинах у горах та в складках місцевості.**

Маршрут руху вибирається з урахуванням необхідності маскування й пересування по дорогах з наявністю природних масок; якщо можливо, необхідно уникати проходження його:

- ❖ **через великі населені пункти;**
- ❖ **вузли доріг, тіщини, поблизу залізничних станцій (портів, аеропортів).**

Здатність підрозділу до висування своїм ходом визначається її **маршовими можливостями**.

Під маршовими можливостями підрозділу слід розуміти його здатність подолати своїм ходом протягом однієї і більше доби максимально можливої відстані при збереженні високої боєздатності й повної готовності до виконання поставленого бойового завдання.

Показники маршових можливостей

Середня швидкість руху

на марші визначається відношенням довжини маршруту (величини добового переходу) до загального часу руху, без урахування часу на привали.

Середня швидкість руху взводу без урахування часу на привали може бути танкового - **20-25 км/год.**;
механізованого взводу: на БМП (БТР) – **20-25 км/год.**;
на автомобілях – **25-30 км/год.**;
у пішому порядку - **4-5 км/год.**;
на лижах - **5 – 7 км/год.**

Під час пересування в гірській місцевості, пустельних районах, по лісисто-болотистій місцевості та за інших несприятливих умов швидкість руху залежно від стану доріг, характеру місцевості та впливу противника може зменшуватися до **10 км/год.**

Швидкість висування колони з району до вихідного пункту (рубежу) становить **10 – 15 км/год.**

Величина добового переходу

визначається середньою швидкістю і тривалістю руху колони і може складати: .

для змішаних і танкових колони - **до 250 км**;
для автомобільних клон - **до 300 км**;
на лижах - **до 70 км**;
в пішому порядку - **до 50 км.**
в особливих умовах - **до 200 км.**

На величину добового переходу впливають не тільки середня швидкість руху, але й час безпосереднього руху колони протягом доби. Досвідом Великої Вітчизняної війни і навчань встановлено, що механіки-водії (водії) зберігають високу працездатність під час руху **10-12 годин** протягом доби.

Цей час прийнято рахувати розрахунковою нормою часу руху колони.

Запас ходу

- запас ходу по пальному
- запас ходу по моторесурсах

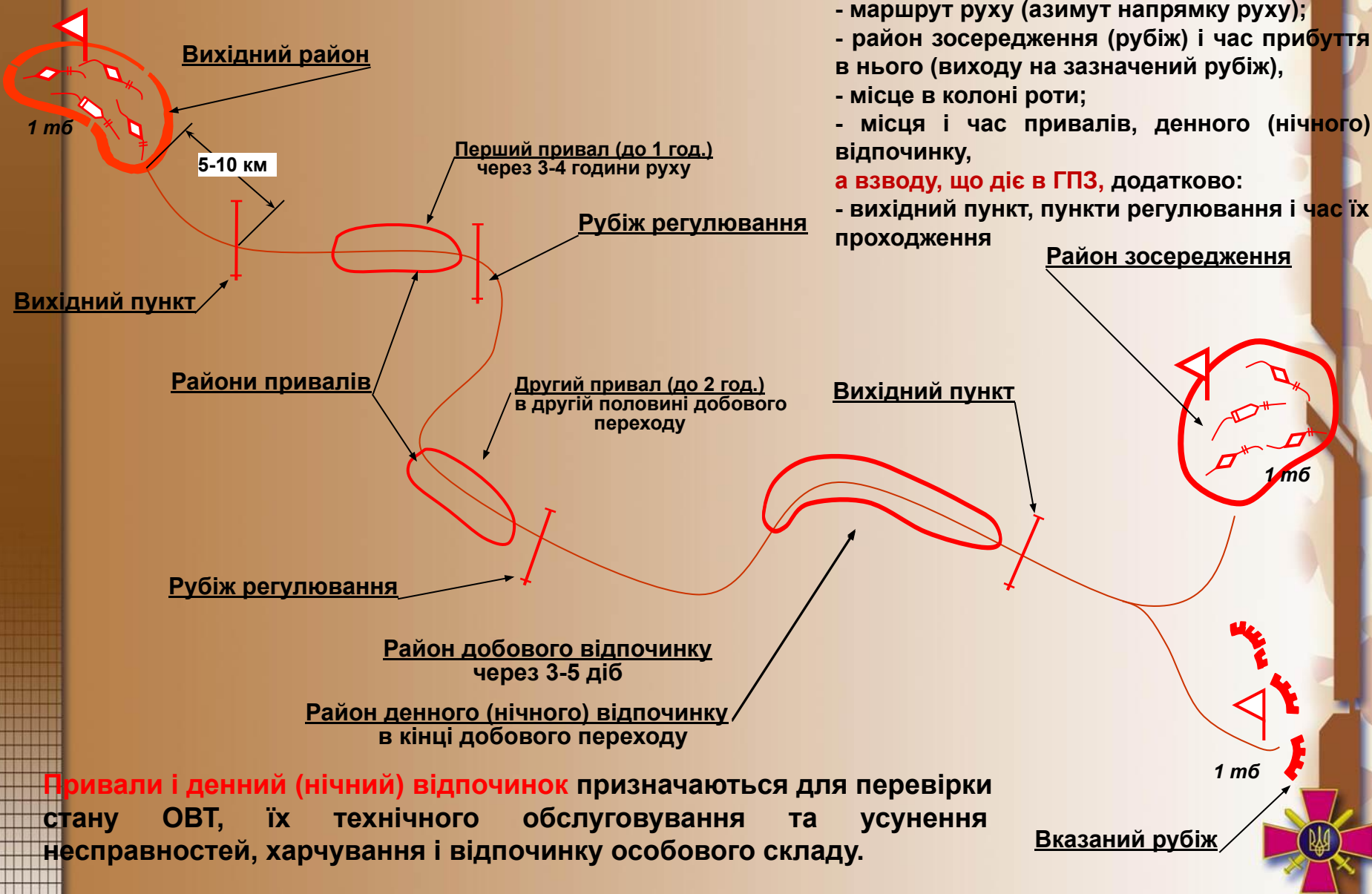
Головні фактори, які впливають на маршові можливості

- ▣ бойові та експлуатаційні властивості бронетанкової та автомобільної техніки, які знаходяться на озброєнні підрозділів;
- ▣ фізичні можливості особового складу;
- ▣ рівень підготовки механіків-водіїв.

Для своєчасного та організованого здійснення маршу , взводу, який діє у складі роти, вказується:

- маршрут руху (азимут напрямку руху);
  - район зосередження (рубіж) і час прибуття в нього (виходу на зазначений рубіж),
  - місце в колоні роти;
  - місця і час привалів, денного (нічного) відпочинку,
- а взводу, що діє в ГПЗ, додатково:**
- вихідний пункт, пункти регулювання і час їх проходження

Привали і денний (нічний) відпочинок призначаються для перевірки стану ОВТ, їх технічного обслуговування та усунення несправностей, харчування і відпочинку особового складу.

На марші підрозділи рухаються в *похідних порядках*.

Похідний порядок

- це шиккування підрозділів для пересування в колонах, яке передбачає.

- ✓забезпечення високої швидкості руху колони;
- ✓швидкого розгортання в передбойовий і бойовий порядки;
- ✓найменшу уразливість від ударів усіма видами зброї противника;
- ✓підтримання стійкого управління підрозділами.

Похідний порядок батальйону, призначеного в передовий загін (авангард), включає:

- похідну охорону,
- колону головних сил,
- підрозділи МТЗ.

Похідний порядок батальйону (роти) у складі головних сил бригади (батальйону) включає:

- колону головних сил,
- підрозділи МТЗ.

Похідний порядок роти, призначеної в похідну заставу, включає:

- похідну охорону;
- і колону головних сил.

Похідний порядок взводу на марші – колона (у пішому порядку) або БМП (БТР), автомобіль.

Колона – стрій бойових (транспортних) машин одна за іншою для здійснення маршу.

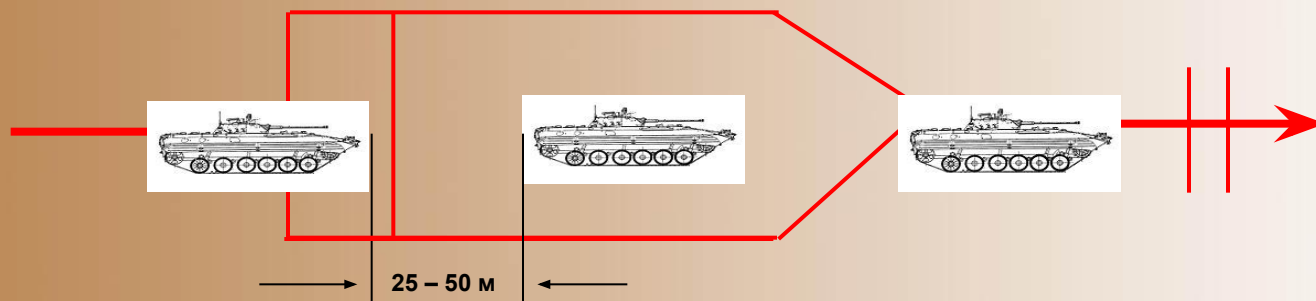
Взвод здійснює марш:

а) в колоні роти в складі головних сил з дистанціями між машинами **25-50 м.**

Під час руху відкритою місцевістю в умовах загрози застосування противником РУК дистанція між бойовими машинами збільшується і може бути **100 – 150 м.**

Під час руху гірськими дорогами, в умовах обмеженої видимості, ожеледиці, по дорогах, що мають круті підйоми, спуски, повороти, а також з підвищеною швидкістю дистанції між машинами збільшуються.

Механізований взвод може пересуватися в пішому порядку або на лижах.

- взвод, який здійснює марш у складі роти, який діє у складі головних сил, може бути:
- ✓ в голові колони,
  - ✓ по центру колони або в кінці колони.

б) в органах похідної охорони:

- в головному дозорі;
- в складі головної (тильної, бокової) похідної застави, нерухомої бокової застави.

Залежно від виконуваного завдання, характеру місцевості та інших умов обстановки взвод може діяти:

- ◆ в пішому порядку (взимку – на лижах);
- ◆ на БМП (БТР);
- ◆ та десантом на танках

Друге навчальне питання

Порядок і зміст роботи командира механізованого взводу з організації маршу.

Організація маршу починається з отримання командиром взводу бойового наказу або бойового розпорядження.

Послідовність роботи командира взводу з організації маршу майже не відрізняється від послідовності роботи з організації бою, але має свої особливості.

Вона визначається отриманим завданням, наявністю часу та обстановкою, яка склалася.

Отримавши **завдання на марш у колоні роти**, командир взводу:

- з'ясовує отримане завдання;
- оцінює обстановку,
- приймає рішення;
- віддає бойовий наказ на марш;
- організовує взаємодію та дає вказівки щодо забезпечення маршу, захисту від ВТЗ та запалювальної зброї;
- організовує підготовку особового складу, озброєння та техніки до маршу;
- перевіряє готовність до виконання бойового завдання;
- і установлений час доповідає командирі роти про готовність взводу.

Під час **з'ясування отриманого завдання** командир взводу повинен зрозуміти:

- **завдання роти і взводу (маршрут (азимут напрямку руху, побудову колони, під час здійснення маршу в передбаченні вступу в бій із противником – порядок дій у разі зустрічі з ним);**
- **які підрозділи діють перед і за взводом, порядок підтримання взаємодії і зв'язку з ними;**
- **час готовності до маршу**

Оцінюючи обстановку, командир взводу, повинен вивчити (визначити):

- ◆ **склад, положення і можливий характер дій противника**
- ◆ **стан, забезпеченість, можливість і порядок підготовки взводу до маршу;**
- ◆ **по карті (схемі) маршрут руху, умови здійснення маршу і до яких дій бути готовим;**
- ◆ **визначає порядок підготовки взводу до маршу;**
- ◆ **намічає склад чергових вогневих засобів і спостерігачів.**

Приймаючи по карті **рішення** командир взводу визначає:

- побудову похідного порядку і порядок виконання одержаного завдання;
- завдання відділенням, приданим підрозділам і вогневим засобам;
- організацію управління.

Бойовий наказ на марш командир взводу, як правило, віддає всьому особовому складу взводу і доданих підрозділів.

У **бойовому наказі** командир взводу вказує:

у **першому пункті** – відомості про противника і характер його можливих дій;

у **другому пункті** – завдання роти, взводу;

у **третьому пункті** – (після слова “НАКАЗУЮ” – маршрут (азимут напрямку руху), район і час привалів (відпочинку), район зосередження і час прибуття в нього (виходу на зазначений рубіж), побудову колони, дистанцію між машинами, швидкість руху, а під час здійснення маршу в передбаченні вступу в бій із противником – порядок дій у разі зустрічі з ним, завдання підрозділам, що діють перед і за взводом, порядок підтримання взаємодії і зв’язку з ними;

у **четвертому пункті** – час готовності до маршу, сигнали оповіщення, управління, взаємодії і порядок дій за ними;

у **п’ятому пункті** – своє місце і заступника.

Під час організації **взаємодії та управління** командир взводу уточнює і погоджує:

- порядок здійснення маршу ділянками маршруту;**
- подолання зон зараження, руйнувань, мінних полів, що встановлені дистанційно;**
- дії у разі нападу противника із засідки і надання допомоги підрозділам, які потрапили в засідку;**
- дії під час нальоту авіації противника, застосування ним зброї масового ураження, високоточної і запалювальної зброї, а під час здійснення маршу в передбаченні вступу в бій – дії відділень (танків) між собою і з сусідами;**
- дії з прибуттям у район зосередження (на зазначений рубіж);**
- порядок спостереження і роботи на засобах зв'язку під час маршу;**
- сигнали управління і взаємодії.**

Третє навчальне питання

Місце, завдання та засоби посилення механізованого взводу у похідній охороні.

Підрозділи на марші охороняються похідною охороною

Похідна охорона повинна забезпечити:

- безперешкодний рух головних сил,
- виключити раптовий напад на них наземного противника,
- забезпечити їм вигідні умови для вступу в бій,
- а також не допустити проникнення наземної розвідки противника до колони, яка охороняється.

На підрозділи охорони на марші покладається також завдання з ведення розвідки.

Взвод на марші може призначатися в **головну (бокову, тильну) похідну**, а іноді і у **нерухому бокову заставу**, або **головний (тильний) дозор** із завданням:

- **виключити раптовий напад противника на колону, яка охороняється,**
- **забезпечити їй вигідні умови для вступу в бій,**
- **і не допустити проникнення до неї наземної розвідки противника.**

На підрозділи охорони на марші покладається також завдання з ведення розвідки.

В залежності від завдання, яке виконується, взводу можуть **додаватися засоби посилення** в складі: **танковий взвод (танк)**, **інженерно-саперне відділення**, **відділення РХР (хіміки розвідники)**.

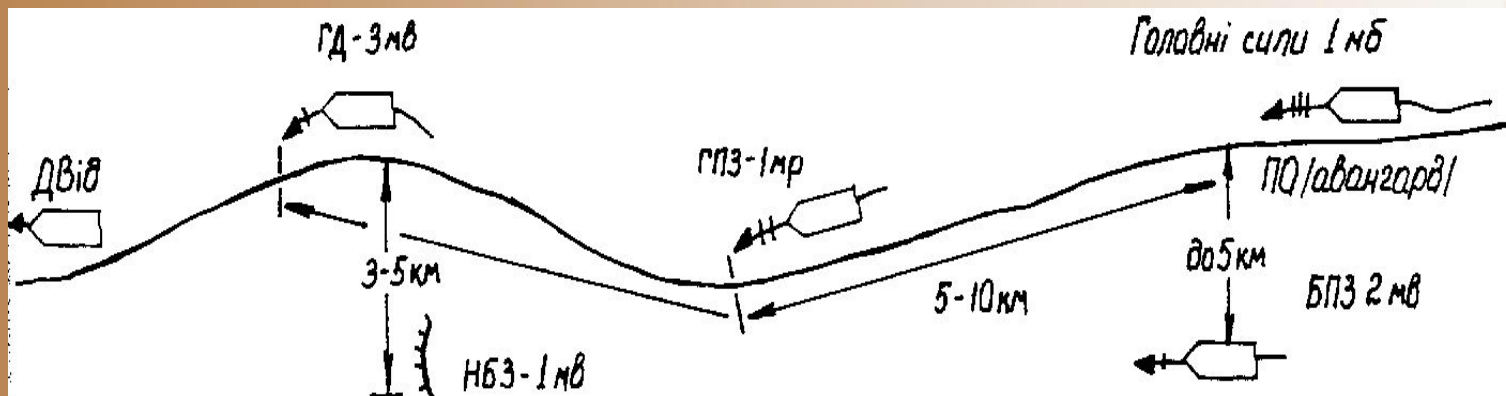
Для охорони колони головних сил батальйону на марші, який прямує в передовому загоні або авангарді, висилають:

- у напрямку руху на відстані 5-10 км - головну похідну заставу у складі підсиленого взводу або роти;**
- на фланги і в тил за необхідності - дозорні відділення (танки).**

Схема похідної охорони на марші

Головна похідна застава (ГПЗ) силою до роти висилає головний дозор (ГД) у складі взводу на віддаленні 3-5 км, ГПЗ силою до взводу – дозорне відділення (танк) на віддаленні, яке забезпечує спостереження за ним і підтримку його вогнем.

Його завдання – попередити підрозділ, що охороняється від раптового нападу противника. Це віддалення може бути до 1200 м і обґрунтовується тим, що дальність дійсного вогню кулемету КПВТ на БТР становить 2000 м, ПКТ – 1000 м, танкової гармати – 2500 м, гармати БМП – 1300 м. На цій відстані в умовах нормальної видимості буде забезпечуватись зоровий зв'язок (прийом сигналів і можливість підтримки його вогнем).

Взвод на марші призначений в похідну охорону діє на відстані від головних сил, що охороняє:

- ❖ в головній похідній заставі - 5-10 км;
- ❖ в тильній та боковій похідній заставі - до 5 км;
- ❖ в нерухому бокову заставу - до 5 км;
- ❖ в головний (тьільний) дозор від головних сил роти, призначеної на дії головній похідній заставі

Побудова похідного порядку механізованого взводу призначеного в головний дозор – дозорне відділення (танк) на відстані прямого спостереження та підтримки вогнем, БМП командира взводу, БМП, танк (БМП), машина з хіміками – розвідниками та інженерно – саперним відділенням.

Завдання, що виконує взвод в похідній охороні.

- Взвод, призначений у головну похідну заставу (головний дозор) (ст. 81 БССВ ч. III);
- Взвод, призначений у бокову похідну заставу (ст. 82 БССВ ч. III);
- Взвод, призначений у нерухому бокову заставу (ст. 83 БССВ ч. III);
- При виході із бою відході (здійснення маршу в умовах можливої зустрічі з противником) взвод, призначений у тильну похідну заставу (ст. 84 БССВ ч. III);

Під час привалу і розташування колони, яку охороняють, на відпочинок Г (бокова, тильна) ПЗ (головний, тильний дозор, дозорне відділення), зайнявши вигідну позицію, продовжує виконувати

Четверте навчальне питання

**Робота командира
механізованого взводу
призначеного в похідну
охорону.**

Командир взводу, що отримав завдання на дії у похідній охороні:

- з'ясовує отримане завдання;
- оцінює обстановку;
- приймає рішення;
- віддає бойовий наказ;
- організовує взаємодію;
- надалі він організовує бойове забезпечення;
- віддає вказівки щодо забезпечення маршу: захист від ВТО і запалювальної зброї; проведення заходів морально-психологічного, технічного і тилового забезпечення;
- перевіряє готовність взводу до виконання бойового завдання і доповідає командирі роти.

Під час **з'ясування отриманого завдання** командир взводу повинен:

- усвідомити завдання колони, яка охороняється,
- **своє завдання,**
- **і час готовності до його виконання;**

Оцінюючи обстановку, він повинен:

- **вивчити за картою маршрут руху і характер місцевості;**
- **визначити місця ймовірної зустрічі із противником, а також можливі місця улаштування ним засідок і намітити порядок дій під час зустрічі із противником дозорного відділення (танка) і головних сил взводу і засобів посилення;**
- **визначити ймовірні напрямки дій літаків, вертольотів та інших повітряних цілей противника, склад чергових вогневих засобів і спостерігачів;**
- **і порядок підготовки взводу до маршу**

- В рішенні** командир взводу визначає:
- порядок** побудови колони **ГПЗ** та виконання поставленого завдання;
  - завдання** відділенням, **доданим** підрозділам та **вогневим засобам**;
  - організація управління.**

У **бойовому наказі** командир взводу вказує:

у першому пункті – **відомості про противника, ймовірні рубежі і час зустрічі з ним;**

у другому пункті – **завдання взводу: маршрут і швидкість руху, побудову колони, дистанцію між машинами, вихідний пункт і час його проходження, порядок дій під час зустрічі із противником;**

у третьому пункті – **після слова “НАКАЗУЮ” ставляться завдання відділенням (танкам) головних сил, дозорному відділенню (танку) і доданим засобам;**

у четвертому пункті – **час готовності до маршу, сигнали оповіщення, управління, взаємодії і порядок дії за ними;**

у п'ятому пункті – **своє місце і заступника.**

Під час **постановки завдань** командир взводу вказує:

дозорному відділенню (танку):

- маршрут руху, його завдання (що і де розвідати або встановити);
- на якій відстані діяти, порядок огляду місцевості і доповіді про результати розвідки і де приєднатися до дозору;

відділенням (танкам) головних сил, доданим засобам:

- місця у похідному порядку взводу,
- порядок спостереження і до яких дій бути ГОТОВИМ.

